

PARLEM-NE

JOAN SOLÀ

Les infermeres de Sant Pau

Així són els metges i el nombrós personal de servei de la sala de Sant Agustí

No heu pujat mai a Montserrat pel Torrent del Migdia una matinada de juny? Tota l'ocellada del cel és allà dalt xerrotejant desficiosament, com si vosaltres els haguéssiu anat a dur l'alegria. Cobricelen aquella incomparable mitja penombra, aquell silenci integral, d'on només destil·la una piuladissa sonora, divina, que us va mostrant el camí. Així són les infermeres de Sant Pau.

Abans en dèiem *fer dissabte*. S'obrien de bat a bat finestres i portes, es capgiraven, repicaven i espolsaven matalassos, flairava la roba neta, el terra lluïa tot d'una de baietes diligents, dringava la vaixel·la del casament a l'armari raconer, a les ferrenyes galledes de zinc l'aigua bellugadissa us feia l'ullet. Després s'ajustaven portes i finestres perquè no s'esbravés la frescor que brillava a les rajoles de terrissa. Una cortineta feia un moviment suau. Així són les infermeres de Sant Pau.

En Josep M. mig no gosa remugar, a punta de dia, una nit de mal repòs, vora una cara amiga que se li acosta per acabar-lo d'entendre; el Jose es destria incontinent la teranyina de tubets i esparadraps, la seva dona el commina a apaivagar-se («Jose, estáte quieto; y no puedes sentarte, ¿sabes dónde estás?»), mentre unes mans discretes i silencioses li desemullen el filat; el Sergio, més pacient (fa sis mesos que va venir amb la família de Santa, Argentina), expressa el neguit només amb les arrugues del front i amb

una paraula inaudible que la noia intenta desxifrar; la Marina divaga, senyora i majora de passadissos, entrades i butaques: «Marina, reina, a dins o a fora, però no et posis enmig». Així són les infermeres de Sant Pau.

Les vuit. La planta ja s'ha deixondit. La vampiressa s'ha presentat amb la temible agulla, que avui la Rosa té una analítica: se li dibuixa al rostre l'angoixa de la saturació de punxades i blaus. Però la noia de l'agulla gasta una dolça fonètica ponentina de Massalcoreig i li somriu i aviat riu amb dentadura impol·luta, mentre li dóna un copet a l'espatlla. Així són les infermeres de Sant Pau.

Quan passeu cap a la saleta de lectura d'aquest incomparable conjunt noucentista, una veu optimista us saluda pel vostre nom: «Hola, Pere, ¿ja s'ha pres la pastilla?», «Manuel, ¿pudo hacer de vientre?», «Buen día, Dolores: ¿qué?, ¿a leer un ratito? Pero tiene usted que andar un poquito también, ¡eh!». Després, repenjat a la barra-goteller de cinc rodets, baixareu a bocabadar pels exteriors d'aquests pavellons ja centenaris. D'alguna biblioteca, un familiar us haurà portat la història de tot això i per dins agraireu que miraculosament s'hagi pogut salvar i pregareu que un dia quedi tot ben net d'efegitons i esdevingui un dels orgulls de la vostra ciutat. Els turistes ni us veuen, atrafegats amb el fòtil d'enregistrar tot allò que, ai, ni tenen temps de contemplar. Així són les infermeres de l'hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Vull dir els metges i el nombrós personal de servei de la sala de Sant Agustí. Moltes gràcies.*

MOTACIONS

MÀRIUS SERRA

Terrenal?

Dos articles a l'AVUI l'1 i 2 d'octubre van posar de manifest la distància que separa prescripció lingüística i ús. Al Parlament, el president Montilla va desplegar l'acrònim TDT com *Televisió Digital Terrenal*. En la seva crònica, Francesc Puigpelat es va agafar a aquest presumpte lapsus per establir una subtil distinció entre polítics terrestres (Montilla) i terrenals (Mas o Carod). L'endemà, Toni Bolaño li replicava documentant l'ús de *terrenal* en diversos textos jurídics referits a la TDT des del 1998. Bolaño agafava en falta Puigpelat i demostrava que Montilla no havia comès cap lapsus, però tots dos tenien part de raó. La prescripció tècnica del terme no està en sintonia amb l'ús majoritari que hem adoptat els parlants, decantats per *terrestre*. Tot i l'elevat grau de sinonímia, *terrenal* se'ns escapa de l'esfera tècnica per les connotacions espirituals (al paradís, a *celestial*), i *terrestre* ens deu semblar més pedestre. Oi que l'accés elevat al monestir de Montserrat pren el gens celestial nom de *l'aeri*? Doncs si la gent del terror (allò que ara en volen dir el *territori*) diu que la TDT és terrestre, mai no serà terrenal.*

Retrat ■ Miquel de Palol

Aquil·les

Aquil·les –o Aquil·leu?, aquesta no és una secció filològica, per tant no ens endinsarem per aquí– és l'heroi grec per antonomàsia, al costat d'Hèracles, més conegut a partir del món romà com a Hèrcules.

Aquil·les ajunta en la seva idiòsincràsia tots els trets de l'heroi emblemàtic: origen elevat però mestís –fill de dea i mortal–, no exempt de vicissituds, destí tràgic que inútilment provarà d'evitar –com Èdip–, conflicte interior en forma de fractura entre les passions i el deure, allò que en essència és l'heroisme: protagonisme absolut en la peripècia en

què participa, transició argumental amb inhibició inclosa, i triomf final, que no l'allibera per descomptat del fatal desenllaç profetitzat.

La tensió entre llibertat –que s'alimenta de la força– i sentit del deure –que s'alimenta de l'alçada moral– no és l'únic que uneix Aquil·les i Hèracles. Hi ha un altre detall que des d'alguns estàndards actuals pot semblar contradictori. Els dos arquetipus d'heroi viril, amb atributs masclistes i violents avui no gaire lluïts des de la d'altra banda no sempre coherent correcció política, passen una etapa de la seva vida transves-

sats: Hèracles quan s'està un any al servei d'Ònfale, reina de Lídia, com a esclau, i ella l'obliga a guarnir-se amb les seves joies, Aquil·les quan la seva mare, la dea Tetis, l'amaga transvestit entre les filles de Licomedes, rei d'Esciros, per evitar que la coalició grega se l'emporti a la guerra de Troia, ja que l'oracle ha predit que l'heroi hi morirà.

Però, mala sort per a Aquil·les i per a la seva mare sobreprotectora, l'oracle també havia dit que no seria possible guanyar la guerra sense la seva participació, i Ulisses va organitzar una expedició per reclu-

Aquil·les mostra la natura no gaire reflexiva de la condició d'heroi

tar-lo, i un cop a Esciros, l'astut rei d'Ítaca va fer una ofrena de flors a les filles de Licomedes, amb una espasa dissimulada entremig, i en el moment adequat va fer sonar les trompetes de guerra. Aquil·les, que per cert no havia perdut el temps a l'amagatall i ja havia seduït i prenyat Deidàmia, una de les princeses, no va desaproveitar la nova ocasió de mostrar la natura arrauxada i no gaire reflexiva de la condició d'heroi, i es va posar en evidència.

Un cop mort Aquil·les, encara va ser necessari que lluités a Troia el fill d'aquesta unió, el jove Neoptòlem.*